

PAUL COLLIER

Exodus. Immigration and multiculturalism in the 21st century

London: Allan Lane 2013

DAVID GOODHART

The British dream. Successes and failures of post-war immigration

London: Atlantic Books 2013

Eskil Wadensjö

Internationell migration och integration har blivit allt viktigare frågor i den offentliga och politiska debatten i de flesta västliga länder. Sverige skiljer sig tillsammans med Kanada från merparten av övriga länder genom en betydligt positivare inställning till fortsatt invandring. När man som forskare i Sverige följer debatten i andra länder blir man ofta förvånad och ibland också beklämd.

I Storbritannien har debatten under de senaste åren blivit allt mer negativ till såväl invandring som multikulturalism. Det visar sig i framgångar för det starkt invandringskritiska partiet Ukip (United Kingdom Independence Party) men också i hur de etablerade politiska partierna agerar. Tidigare under mandatperioden uppsatte den nuvarande brittiska regeringen ett mål om en kraftigt minskad nettoinvandring. Det fanns en föreställning om att en sådan kunde uppnås genom att minska flyktinginvandringen, men den utgör endast en mycket liten del av den totala invandringen till Storbritannien. Mer än hälften av dem som kommer är gäststuderande och många av de övriga är arbetskraftsinvandrare. Nu domineras debatten i stället om vad som ska hända nu när övergångsperioden för Bulgarien och Rumänien, som blev medlemmar av EU den 1 januari 2007, gick ut den 1 januari 2014. Från och med den dagen gäller samma regler för arbets-

FÖRFATTARE

Eskil Wadensjö, professor, Institutet för Social
Forskning, Stockholms universitet
eskil.wadensjo@sofi.su.se

kraftsinvandrare från dessa båda länder som för dem som kommer från andra EU-länder.

Den 27 november 2013 publicerade premiärminister David Cameron en artikel i *Financial Times*, "Free movement within Europe needs to be less free". I den presenterar han ett antal åtgärder som den brittiska regeringen kommer att föreslå för att minska invandringen från andra EU-länder (i praktiken främst riktat mot dem som kommer från Bulgarien och Rumänien). De föreslagna reglerna gäller att medborgare från EU-länder inte under en viss period efter att de har kommit till Storbritannien ska få tillgång till olika typer av inkomsttransfereringar, att de EU-medborgare som tigger eller är uteliggare kommer att deporteras och förbjudas att komma tillbaka under en tolv månadsperiod och att det kommer att bli dryga böter för de arbetsgivare som anställer någon till en lön som understiger den lagstadgade minimilönen. Förslagen präglas av en rädsla för "välfärdsturism", en rädsla som inte får stöd av forskning om invandring från Bulgarien och Rumänien till andra EU-länder (se Brücker, Hauptmann & Vallizadeh 2013 för Tyskland samt Gerdes & Wadensjö 2013 för Sverige).

Inte bara politiker utan även många forskare och andra deltagare i den akademiska debatten har ett annorlunda tonläge i Storbritannien än vad som är vanligt i Sverige. Ett par exempel på detta är två nyligen utgivna böcker av 1) Paul Collier, professor i nationalekonomi och föreståndare för centret för Afrikastudier vid universitetet i Oxford och 2) David Goodhart, föreståndare för "think-tanken" Demos och redaktör för tidskriften *Prospect*. Deras båda böcker utgör inlägg i den aktuella debatten om arbetskraftsinvandringen till Storbritannien. De är inlästa på litteraturen på området men jag menar att de har svårt att tillgodogöra sig resultaten. De är båda medvetna om att forskningen pekar på att invandringen inte har lett till lägre löner och sämre sysselsättning för de tidigare invånarna i landet, men tror att detta kommer att ändras i framtiden.

Collier gör en genomgång av effekterna för dem som är bosatta i invandringslandet, för dem som migrerar och för dem som är kvar i utvandringsländerna. För alla tre grupper finner han att de enligt forskningen troligen gör ekonomiska vinster till följd av arbetskraftsmigrationen. Invandringslandets invånare får överföringar via den offentliga sektorn genom att arbetskraftsinvandrarerna övervägande är i aktiv ålder (de betalar mer i skatter än de får i inkomsttransfereringar och offentlig konsumtion). Arbetskraftsinvandrarerna själva får genom migrationen klart högre inkomster. Delar av utvandringslandets befolkning får bland annat genom remitteringar en ökad levnadsstandard. Att högre utbildade flyttar kan stimulera till ökad utbildning men kan också leda till en utarmning av kompetens i vissa fattiga länder; särskilt i länder där en mycket stor del av de högre utbildade emigrerar.

Collier bygger sin argumentation mot arbetskraftsinvandring till Storbritannien på att en mycket stor framtida migration skulle kunna göra att de tidigare beräkningarna inte gäller för framtida migration; effekterna på löner och sysselsättningen skulle bli negativa. Det är svårt att se hur en sådan stor tänkt framtida migration skulle kunna vara ett argument mot en framtida invandring av ungefär den nuvarande omfattningen. I än högre grad bygger emellertid hans argumentation på att en fortsatt och ökad invandring skulle äventyra den brittiska kulturen. Collier är ingen vän av ett mångkulturellt samhälle. Styrkan i Colliers bok är diskussionen av effekterna för länderna i Afrika söder om Sahara, hans forskningsområde. På andra områden brister hans allmänbildning. Vad gäller Norden så ställer han det nuvarande goda samarbetet länderna emellan mot tidigare krig mellan Danmark och Norge och mellan Sverige och Finland. De krig som har funnits i Norden, och de är många, har varit mellan Danmark och Sverige, senast 1815. Han anger också felaktigt att Japan inte har någon invandring, vilket i och för sig är en vanligt förekommande missuppfattning (se Kibe & Thränhardt 2010).

När man läser Goodhart får man – utan att han uttryckligen säger det – ett starkt intryck av att han inte tror på forskningsresultaten om invandringens ekonomiska effekter. Resultaten visar på inga eller små effekter på löner och sysselsättning men Goodhart uppehåller sig mycket vid icke påvisade negativa effekter för olika grupper. Det finns dock en del som är intressant i boken som genomgången av de olika faserna av invandringspolitiken och invandringen till Storbritannien efter andra världskriget och beskrivningen av de olika samhällen där många som har invandrat från icke-europeiska länder är bosatta.

Gemensamt för de båda författarna är att de är mycket kritiska till multikulturalism – att det finns fler kulturer än en i Storbritannien. De betonar att även om det ekonomiskt kan vara fördelaktigt med invandring kan den leda till ökat misstroende i befolkningen och ökade konflikter. Det man skulle ha önskat är att de hade tillgodogjort sig resultat från litteraturen om tilltro ("trust") som bland annat Eric Uslaner (2012) svarat för och som kan ge uppslag till hur en politik mot misstroende och för tilltro kan formuleras.

REFERENSER

- Brücker H, Hauptmann A & Vallizadeh E (2013): "Zuwanderer aus Bulgarien und Rumänien; Arbeitsmigration oder Armutsmigration". IAB-kurzbericht 16/2013. Nürnberg: IAB.
- Gerdes C & Wadensjö E (2013): The enlargement of the EU and labour migration. The Swedish experience. SIEPS rapport 2013:5. Stockholm: SIEPS.
- Kibe T & Thränhardt D (2010): "Japan: A non-immigration country discusses migration". I: Thränhardt D & Bommes M: *National paradigms of migration research* (s 233–258). Göttingen/Osnabrück: V&R Unipress/Universitätsverlag Osnabrück.
- Uslaner E (2012): *Segregation and mistrust: Diversity, isolation, and social cohesion*. New York: Cambridge University Press.